

Feiten en cijfers

Seksueel grensoverschrijdend gedrag in het uitgaansleven

Onderzoekscentrum Publieke Impact

KdG
Research
Karel de Grote Hogeschool

Inhoudstafel

Inleiding	4
Methodologie	6
Steekproef	6
Uitgaansgedrag	7
Uitgaansfrequentie naar verschillende soorten uitgaansgelegenheden	7
Settings en locaties voor uitgaan in de publieke ruimte	7
Resultaten	8
Onveiligheidsgevoel tijdens het uitgaan	8
Hoe veilig voelen uitgaanders zich?	8
Waarom voelen uitgaanders zich onveilig?	9
Copingstrategieën voor een veiliger gevoel	10
SGG in het uitgaansleven	11
Percepties en attitudes rond SGG	11
Prevalentie van SGG	12
Drie types van SGG	13
Prevalentie per type SGG	14
Waar gebeurt SGG?	15
Hoe reageren de slachtoffers?	16
Wat doen de omstaanders?	18
Melden van SSG	20
Daderschap	21
Maatregelen voor een veiliger nachtleven	22
Welke maatregelen zijn opgemerkt?	22
Welke maatregelen vergroten het veiligheidsgevoel?	24
Conclusie	26
Wat nu?	26
Bibliografie	28

Inhoudstafel van tabellen en grafieken

Tabel 1: Demografische gegevens van de steekproef	6
Tabel 2: Uitgaansfrequentie	7
Tabel 3: Onveiligheidsgevoel tijdens het uitgaan	8
Tabel 4: Redenen voor het onveiligheidsgevoel tijdens het uitgaan	9
Tabel 5: Copingstrategieën voor een veiliger gevoel	11
Tabel 6: Slachtofferreacties op hands-off SGG	16
Tabel 7: Slachtofferreacties op hands-on SGG	17
Tabel 8: Slachtofferreacties op (poging tot) verkrachting	18
Tabel 9: Omstaanderreacties op SGG	19
Tabel 10: Daderschap	21
Tabel 11: Bekendheid met veiligheidsmaatregelen	23
Grafiek 1: SGG in het uitgaansleven: een groot of klein probleem?	12
Grafiek 2: Bezorgdheid om slachtoffer te worden van SGG	12

Inleiding

Het nachtleven speelt een belangrijke rol in het sociale leven in steden. Het biedt ruimte voor laagdrempelig contact, ontspanning en ontsnapping aan de dagelijkse routine. Daarnaast versterkt het nachtleven de sociale samenhang en draagt het bij aan de algemene levenskwaliteit in steden. Hoewel het nachtleven dus heel wat positieve effecten heeft, brengt het ook stevige uitdagingen met zich mee. Zo wordt het in verband gebracht met drug- en alcoholmisbruik, uitsluiting, onveiligheidsgevoelens, geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag (SGG).¹⁻⁵

De problematiek van SGG in het uitgaansleven kreeg de afgelopen jaren een urgent karakter. Zo geven bezoekers en praktijkprofessionals aan dat ongewenste seksuele gedragingen een veelvoorkomend probleem zijn in het uitgaansleven.⁴⁻⁸ Onderzoek van VAD toont aan dat ruim de helft van de uitgaanders tijdens het uitgaan ooit een vorm van ongewenst seksueel gedrag heeft meegemaakt⁹. Vrouwelijke uitgaanders lopen bovendien bijna 6 keer meer risico dan mannen.

Seksueel grensoverschrijdend gedrag (SGG) is elke vorm van verbaal, niet-verbaal of lichamelijk gedrag van seksuele aard dat niet beantwoordt aan de kenmerken van gezond seksueel gedrag, zoals wederzijdse toestemming en gelijkwaardigheid. Voorbeelden zijn seksuele opmerkingen, ongewenste berichten, gluren, seksuele intimidatie, ongewenste aanrakingen, aanranding, verkrachting, ...¹⁰⁻¹²

Ook het (on)veiligheidsgevoel in onze steden en gemeenten vormt een uitdaging. Zo blijkt uit recente cijfers van het Onderzoekscentrum Publieke Impact dat een op vier van de volwassen Vlamingen zich het afgelopen jaar bij momenten onveilig voelde in de publieke ruimte. 35% van de vrouwen en 26% van de mannen vermijdt soms, vaak of altijd bepaalde wijken of buurten in hun gemeente of stad omdat ze gevoelens van onveiligheid oproepen. Deze gevoelens van onveiligheid kunnen niet alleen een drempel vormen om deel te nemen aan het stedelijke nachtleven, ze hebben ook ernstige gevolgen voor de mentale gezondheid en het welzijn. Het voorkomen van SGG en onveiligheidsgevoelens vormen daarom een belangrijke maatschappelijke uitdaging, die ook hoog op de Vlaamse beleidsagenda staat.¹³

Zowel de wetenschappelijke literatuur als gesprekken met actoren uit de evenementen- en nightlifesector tonen dat de kennis over SGG in het stedelijke nachtleven gefragmenteerd is en dat de impact van preventiemaatregelen slechts beperkt is onderzocht. Een belangrijke uitdaging is het nauwkeurig in beeld brengen van de objectieve prevalentie van SGG. Er gaapt een grote kloof tussen officiële politie- en meldingsstatistieken enerzijds en anonieme rapportages in bevestigingen anderzijds. Die kloof wijst op een aanzienlijk dark number.^{6,14-19} Bovendien is de impact van subjectieve onveiligheidsgevoelens, die mensen kunnen weerhouden van een zorgeloze deelname aan het stedelijke nachtleven, nog onvoldoende onderzocht.

“ We weten iets op basis van algemene cijfers die ook niet altijd 100% specifiek over festivals en nightlife gaan, maar we weten te weinig. Er is ook nog altijd een blinde vlek, want als mensen geen aangifte doen en geen melding maken weten we het ook niet.”

Evenementenorganisator

“ Waarom zouden slachtoffers wel of niet gaan melden?
Denk dat het vooral belangrijk is om te weten: hoe sta jij daar tegenover, wat, hoe, waar zou jij je het best bij voelen?”

Evenementenorganisator

In dit onderzoek brachten we de prevalentie en de aard van SGG tijdens het uitgaan in kaart. We onderzochten onder andere de percepties, gevoelens, copingstrategieën, ervaringen en het meldgedrag van slachtoffers en getuigen. Ook het zelf-gerapporteerd daderschap namen we onder de loep. We gingen tenslotte na hoe bekend verschillende maatregelen zijn en hoe slachtoffers en getuigen ernaar kijken.

Naast de online bevestiging hebben we 16 diepte-interviews uitgevoerd met nightlife professionals, evenementorganisatoren, medewerkers bij lokale besturen, vzw's, zorginstellingen, belangenorganisaties en onderzoeks- en kenniscentra. Hun inbreng, die we met quotes in de tekst benadrukken, biedt extra inzicht in de complexe aard van SGG in het uitgaansleven. De experts geven ook meer inzicht in de uitdagingen en kansen om dit probleem aan te pakken.

De resultaten van dit onderzoek vormen een waardevol uitgangspunt voor beleidsmakers, lokale overheden en actoren binnen het nachtleven om evidence-based preventiemaatregelen en responsinitiatieven te ontwikkelen. Zo kunnen we het uitgaansleven en de publieke ruimte voor iedereen veiliger en aangenamer maken.

Methodologie

Steekproef

In juni 2024 voerden we in samenwerking met Bpact een online bevraging uit bij 750 Vlamingen tussen 18 en 49 jaar. Deze steekproef was representatief voor Vlaanderen op basis van geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en provincie (zie Tabel 1 voor gedetailleerde info over de steekproef).

Tabel 1: Demografische gegevens van de steekproef

	n (%)*		n (%)*
Geslacht		Opleidingsniveau	
Man	374 (49,9%)	Lager onderwijs	80 (11%)
Vrouw	372 (49,6%)	Middelbaar onderwijs	346 (46%)
Andere	4 (0,5%)	Hoger onderwijs	323 (43%)
Leeftijd		Werkstatus	
18-29	243 (32%)	Student	157 (21%)
30-39	238 (32%)	Werkt voltijds	454 (60%)
40-49	269 (36%)	Werkt deeltijds	94 (13%)
Seksuele geaardheid		Werkt niet	63 (8%)
Heteroseksueel	630 (84%)	Verstedelijking	
Homoseksueel	26 (3%)	5 grote centra	160 (21%)
Lesbisch	8 (1%)	steden	199 (27%)
Bi +	50 (7%)	kleine lokaliteiten	2000 (27%)
Aseksueel	7 (1%)	landelijk	191 (25%)
Queer	9 (1%)	Provincie	
Andere	4 (1%)	Antwerpen	216 (29%)
Zeg ik liever niet	15 (2%)	Vlaams-Brabant	132 (18%)
		West-Vlaanderen	127 (17%)
		Oost-Vlaanderen	177 (24%)
		Limburg	97 (13%)

* Gewogen n en percentages (wegingsfactor max. 1,5) op basis van de volledige steekproef (n=750). Alle andere resultaten zijn gebaseerd op de finale steekproef (n=724; respondenten die aangevonden dat ze nooit uitgaan werden verwijderd).

Uitgaansgedrag

Uitgaansfrequentie naar verschillende soorten uitgaansgelegenheden

Bars, cafés en pubs zijn de populairste uitgaanslocaties: 42% van de respondenten bezoekt ze maandelijks of vaker. Daarnaast geeft 66% aan minstens 1x per jaar naar een (muziek)festival of ander evenement te gaan, terwijl 63% minstens 1x per jaar naar een concertzaal afzakt (zie Tabel 2).

Tabel 2: Hoe vaak ga je gemiddeld uit in volgende gelegenheden? (n= 750)

	Minder dan jaarlijks of nooit	1 of enkele keren per jaar	Maandelijks of vaker
Discotheek, dancing of club	71%	23%	6%
Danscafé	59%	31%	9%
Bar, café, kroeg of pub	15%	43%	42%
Muziekfestival of ander festival/ evenement	34%	62%	4%
Concertzaal	37%	57%	6%
Feest of fuif van een vereniging	58%	36%	7%

Jongeren (18-29 jaar) zijn over het algemeen actiever in alle soorten uitgaanslocaties, met uitzondering van (muziek)festivals en andere evenementen, waar we geen significante leeftijdsverschillen vonden. Er zijn ook duidelijke genderverschillen: mannen bezoeken vaker cafés, bars en pubs dan vrouwen. Tegelijkertijd zijn er meer vrouwen (64%) dan mannen (54%) die minder dan jaarlijks of nooit naar danscafés trekken. Alleen respondenten die aangaven dat ze minstens 1 keer per jaar uitgaan op een of meer van de 6 aangegeven uitgaansgelegenheden (n=724) konden de vragenlijst verder invullen.

Settings en locaties voor uitgaan in de publieke ruimte

Dit onderzoek richt zich op SGG tijdens het uitgaan in **drie verschillende settings:**

- **uitgaansgelegenheden**, in zes categorieën: (1) discotheken/clubs, (2) danscafés, (3) bars/cafés/pubs, (4) muziekfestivals of andere evenementen, (5) concertzalen, en (6) feesten of fuiven georganiseerd door jeugd-, sport-, studenten- of andere verenigingen;
- de **openbare ruimte** (rond en op weg van/naar uitgaansgelegenheden);
- het **openbaar vervoer** (op weg van/naar uitgaansgelegenheden).

Resultaten

Onveiligheidsgevoel tijdens het uitgaan

Hoe veilig voelen uitgaanders zich?

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat 49% van de respondenten zich weleens onveilig voelt in het nachtleven, in minstens één van de zes types van uitgaanslocaties. Daarnaast voelde 66% zich weleens onveilig in de openbare ruimte en 56% op het openbaar vervoer op weg naar of van het uitgaan. Jongeren (18-29 jaar) ervaren vaker onveiligheid dan oudere leeftijdsgroepen, op alle locaties met uitzondering van concertzalen.

De genderverschillen vallen op. Veel meer vrouwen dan mannen voelden zich het afgelopen jaar onveilig in het nachtleven (61% vs. 38%). Vrouwen voelen zich in elk type uitgaanslocatie significant vaker onveilig dan mannen. In Tabel 3 worden de resultaten weergegeven naar geslacht^a per locatie.

Tabel 3: % respondenten dat aangaf om zich af en toe, regelmatig, vaak, of (bijna) altijd onveilig te voelen op een locatie in de afgelopen 12 maanden

	Totaal	Mannen	Vrouwen
Discotheek, dancing of club (n=490)	32%	26%	39%
Danscafé (n=526)	30%	21%	39%
Bar, café, kroeg of pub (n=691)	28%	19%	38%
Muziekfestival of ander festival/event (n=655)	32%	22%	44%
Concertzaal (n=652)	16%	12%	20%
Feest of fuif (n=542)	25%	19%	31%
In de openbare ruimte (n=704)	66%	54%	79%
Op het openbaar vervoer (n=594)	56%	44%	71%

* **Vetgedrukte** cijfers geven statistisch significante genderverschillen aan voor het desbetreffende item.

^a Omdat slechts een klein aantal respondenten in de steekproef zich als "Andere" identificeerden (n=4), zijn de genderverschillen in deze en alle volgende tabellen gebaseerd op de vergelijking tussen mannen en vrouwen. De kolom "totaal" bevat echter altijd de cijfers voor de gehele steekproef, inclusief de respondenten die zich als X identificeerden.

Ook in de openbare ruimte voelden meer vrouwen dan mannen zich onveilig (vrouwen: 79%; mannen: 54%), net als op het openbaar vervoer (vrouwen: 71%; mannen: 44%). Opvallend is dat 32% van de vrouwen zich regelmatig, vaak of (bijna) altijd onveilig voelt in de openbare ruimte, tegenover 13% van de mannen. Een vergelijkbare trend is zichtbaar op het openbaar vervoer, waar 32% van de vrouwen zich vaak onveilig voelt, tegenover 12% van de mannen.

“Bovendien is er los van feiten ook een onveiligheidsgevoel, zeker onder vrouwen, maar ook onder queerpersonen, wat ervoor zorgt dat vrijheid en onbezorgdheid op evenementen en nachtlevens er vaak gewoon niet is.”

Beleidsmedewerker (stad)

Waarom voelen uitgaanders zich onveilig?

Respondenten gaven verschillende redenen aan voor hun gevoelens van onveiligheid (zie tabel). Opvallend is dat 42% van de respondenten niet weet waarom ze zich onveilig voelden. Ze geven aan dat het “gewoon een gevoel” is. Andere (meer specifieke) redenen voor het onveiligheidsgevoel zijn de aanwezigheid van te veel dronken mensen (40%), de donkere omgeving (39%), de drukte (29%) of net te weinig mensen in de buurt (24%), en alleen zijn/er niemand kennen (23%).

Tabel 4: Waarom voelde je je onveilig tijdens het uitgaan?

	Totaal (n=589)	Mannen (n=264)	Vrouwen (n=322)
Weet niet/gewoon een gevoel	42%	39%	45%
Er waren (te veel) dronken mensen rondom mij	40%	35%	44%
Het was donker	39%	22%	52%
Het was te druk	29%	27%	31%
Er waren weinig mensen rond mij/in de buurt	24%	15%	31%
Ik was er alleen/kende er niemand	23%	16%	30%
Ik was getuige van druggebruik rondom mij	13%	15%	11%
Eén of meerdere personen stelden ander ongewenst gedrag ten aanzien van mij	11%	10%	12%
Ik was getuige van ander ongewenst gedrag	11%	12%	11%
Iemand stelde SGG ten aanzien van mij	5%	1%	9%
Ik was getuige van SGG (waar iemand iets seksueels zegt of doet wat een ander niet wil)	4%	3%	5%
Om nog (een) andere reden(en)	14%	18%	11%

* Meerdere antwoorden waren mogelijk. **Vetgedrukte** cijfers geven statistisch significante genderverschillen aan voor het desbetreffende item.

Er zijn significante **genderverschillen**. Vrouwen geven vaker dan mannen alle bovenstaande redenen op, behalve drukte, als reden om zich onveilig te voelen. Daarnaast droeg bij 9% van de vrouwen en 1% van de mannen een eerdere ervaring met SGG bij aan hun onveiligheidsgevoel (zie Tabel 4).

De resultaten tonen ook **leeftijdverschillen** aan. Zo voelde 51% van de 18-29-jarigen (tegenover 39% van de 30-39-jarigen en 25% van de 40-49-jarigen) zich onveilig tijdens het uitgaan omdat het donker was. Alleen zijn/niemand kennen (33%) en weinig mensen in de buurt (30%) wegen ook zwaarder door bij de 18-29-jarigen dan bij de 40-49-jarigen (respectievelijk 10% en 17%).

Copingstrategieën voor een veiliger gevoel

Copingstrategieën verwijzen naar de manieren waarop individuen hun gedrag monitoren of veranderen om minder kwetsbaar te zijn bij het uitgaan.^{5,20,21} De respondenten passen verschillende van deze copingstrategieën toe om zich veilig te voelen wanneer ze uitgaan.

“Copingmechanismen worden bedacht en uitgevoerd om om te gaan met het onveiligheidsgevoel en eigenlijk is het echt heel jammer dat zoiets moet. De bezorgdheid over je eigen veiligheid op zich vind ik problematisch.”

Beleidsmedewerker (stad)

De vijf meest gebruikte copingstrategieën (regelmatig, vaak of (bijna) altijd) zijn:

- het eigen drankje bewaken om spiking te voorkomen (57%);
- ervoor zorgen nooit alleen te zijn (38%);
- minder of geen drugs gebruiken (38%);
- bepaalde plekken vermijden (37%);
- niet alleen over straat gaan (29%).

De vaakst gehanteerde strategieën richten zich dus vooral op het vermijden van risicovolle situaties.

De resultaten tonen bovendien dat vrouwen alle copingstrategieën meer gebruiken dan mannen om SGG tijdens het uitgaan te vermijden of hen ertegen te verweren (zie Tabel 5). Het gaat dan bijvoorbeeld over de eigen drank in de gaten houden (76% van de vrouwen; 38% van de mannen), ervoor zorgen nergens alleen te zijn (60% van de vrouwen; 16% van de mannen) en bepaalde plekken vermijden (53% van de vrouwen; 21% van de mannen). Leeftijd speelt hier ook een rol: jongere respondenten (18-29 jaar) maken vaker gebruik van copingstrategieën dan oudere leeftijdsgroepen.

Tabel 5: Om SGG tijdens het uitgaan (in uitgaanslocaties of op evenementen, en/of onderweg) te vermijden of mij ertegen te verweren, ...

	Totaal (n=724)	Mannen (n=363)	Vrouwen (n=357)
Houd ik mijn drank in de gaten om spiking te vermijden	57%	38%	76%
Zorg ik ervoor dat ik nooit ergens alleen ben	38%	16%	60%
Gebruik ik minder of geen drugs	38%	25%	50%
Vermijd ik bepaalde plekken (bv. straten, pleintjes)	37%	21%	53%
Ga ik niet alleen over straat	29%	13%	46%
Drink ik minder of geen alcohol	27%	17%	36%
Deel ik mijn locatie continu met familie of vrienden	25%	15%	36%
Vermijd ik verplaatsingen met het openbaar vervoer	24%	15%	32%
Vermijd ik bepaalde uitgaansgelegenheden (bv. cafés, clubs)	23%	16%	31%
Bel ik iemand of doe ik alsof ik bel	21%	8%	34%
Pas ik mijn kleding aan	20%	9%	31%
Ga ik niet te laat uit of ga ik vroeger naar huis	20%	12%	28%

* % respondenten dat aangaf een strategie regelmatig, vaak of bijna altijd te gebruiken. Mogelijke antwoorden voor elke strategie waren nooit, af en toe, regelmatig, vaak, (bijna) altijd. Strategieën geselecteerd door minder dan 20% van de respondenten zijn niet opgenomen in deze tabel. **Vetgedrukte** cijfers geven statistisch significante genderverschillen aan voor het desbetreffende item.

SGG in het uitgaansleven

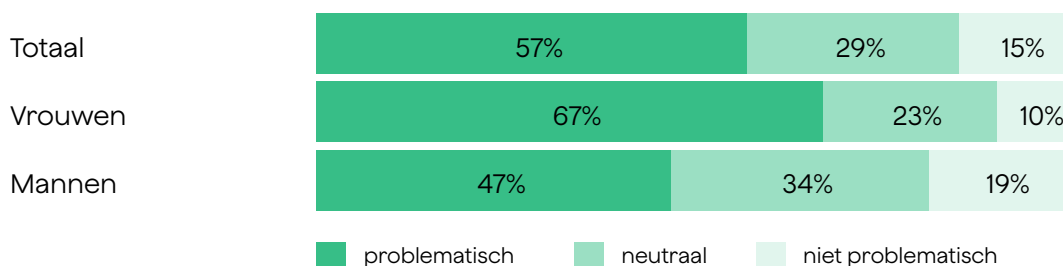
Percepties en attitudes rond SGG

Uit de resultaten blijkt dat 67% van de vrouwen SGG in het uitgaansleven als eerder of heel problematisch beschouwt, tegenover 47% van de mannen. Verder is 36% van de vrouwen (eerder of heel) bezorgd om zelf slachtoffer te worden van SGG tijdens het uitgaan, terwijl dit bij mannen slechts 8% is. (zie Grafieken 1 en 2).

Er zijn ook leeftijdsverschillen merkbaar. Jongere respondenten (18-29 jaar en 30-39 jaar) beschouwen SGG vaker als problematisch (respectievelijk 65% en 59%) dan oudere leeftijdsgroepen: slechts 45% van de 40-49-jarigen deelt deze perceptie. De bezorgdheid om zelf slachtoffer te worden van SGG is ook groter bij jongere respondenten. Van de 18-29-jarigen voelt 34% zich bezorgd, terwijl dit percentage significant lager ligt bij de 30-39-jarigen (19%) en de 40-49-jarigen (14%).

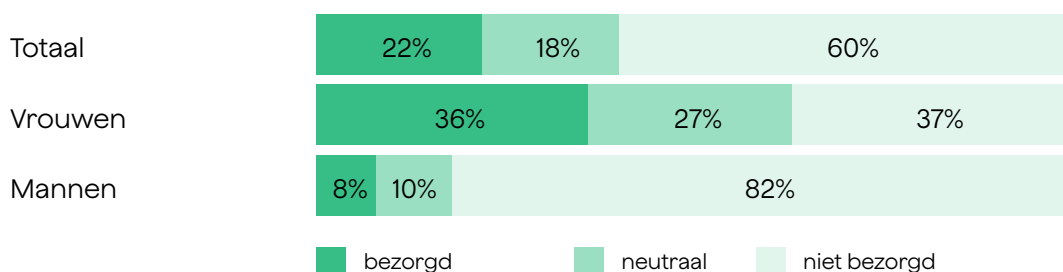

Grafiek 1: Hoe problematisch is SGG tijdens het uitgaan volgens jou?*(n = 724)

* Gemeten op een 5-punten schaal (helemaal niet problematisch, eerder niet problematisch, neutraal, eerder problematisch, heel erg problematisch) en gehercodeerd naar 3 categorieën. Alle genderverschillen zijn statistisch significant.

Grafiek 2: Hoe bezorgd ben je om SGG te ervaren tijdens het uitgaan?*(n = 724)

* Gemeten op een 5-punten schaal (helemaal niet bezorgd, eerder niet bezorgd, neutraal, eerder bezorgd, heel erg bezorgd) en gehercodeerd naar 3 categorieën. Alle genderverschillen zijn statistisch significant.

Prevalentie van SGG

“ We weten iets, maar we weten te weinig. De cijfers zijn vaak niet 100% specifiek voor festivals en nightlife. Maar er is ook nog altijd een blinde vlek, want als mensen geen aangifte doen, geen melding maken, weten we het ook niet.”

Evenementenorganisator

De prevalentie van SGG tijdens het uitgaan werd gemeten over **twee periodes:**

- 1) in de afgelopen 12 maanden
- 2) ooit, langer dan 12 maanden geleden.

De surveyresultaten tonen aan dat:

- **33% in de afgelopen 12 maanden** een vorm van SGG heeft meegemaakt.
- **58% ooit, langer dan 12 maanden** geleden SGG heeft ervaren.
- **26%** zowel in de afgelopen 12 maanden als langer geleden slachtoffer van SGG is geweest.

Er zijn significante verschillen naar geslacht en leeftijd. Het percentage vrouwen dat **in de afgelopen 12 maanden** SGG meemaakte, ligt dubbel zo hoog dan het percentage mannen: 44% tegenover 22%. Als we inzoomen op leeftijd, dan is de prevalentie het hoogst onder jongere respondenten. Bijna de helft (48%) van de 18-29-jarigen gaf aan in het afgelopen jaar SGG te hebben ervaren tijdens het uitgaan, vergeleken met 27% van de 30-39-jarigen en 25% van de 40-49-jarigen.

“Elke vorm van kennis is goed om te hebben [...], want er is altijd nood om meer te kunnen weten, om heel concreet cijfers te hebben.”

Preventiemedewerker nachtleven

Een gelijkaardig patroon zien we bij SGG in het verdere verleden (**langer dan 12 maanden geleden**). Ook dit percentage is aanzienlijk en significant hoger voor vrouwen (78%) dan voor mannen (39%), en ligt beduidend hoger bij de 18-29-jarigen (65%) dan bij de 40-49-jarigen (53%).

Drie types van SGG

In lijn met eerder onderzoek werden respondenten bevraagd over hun ervaring met drie types SGG, die variëren in intensiteit:

- intimidatie zonder fysiek contact ('hands-off SGG');
- fysiek ongewenst aanraken ('hands-on SGG');
- (poging tot) verkrachting.^{10,16}

Hands-off SGG (ook seksuele intimidatie genoemd) verwijst naar seksueel gedrag zonder fysiek contact, dat wel als ongewenst wordt ervaren. Binnen deze categorie bevroegen we de ervaring met negen types gedragingen, waaronder:

- het seksueel staren naar of bekijken van intieme lichaamsdelen,
- het maken van plagende opmerkingen,
- gebaren of geluiden van seksuele aard,
- het tonen van seksueel of obscene materiaal zoals foto's of video's,
- het voeren van seksuele of obscene gesprekken,
- het tonen van intieme lichaamsdelen of masturberen,
- het in het nauw drijven.

Hands-on SGG (ook seksueel misbruik genoemd) betreft ongewenst seksueel gedrag met fysiek contact. Binnen deze categorie bevroegen we de ervaring met vier soorten gedragingen, namelijk:

- het kussen,
- het aanraken van de intieme delen,
- het strelen of betasten van de intieme delen,
- het gedeeltelijk of volledig uitkleden.

(Poging tot) verkrachting omvat de ernstigste vormen van seksueel geweld: verkrachting of pogingen om iemand te dwingen seksuele handelingen met penetratie te ondergaan tegen diens wil.

“ Het gaat ook over het onderzoeken van wat de meest voorkomende problemen zijn: wat zijn de meest voorkomende ongewenste seksuele activiteiten? Zodra je het probleem duidelijk hebt geïdentificeerd, is het gemakkelijker om met een oplossing te komen.”

Medewerker nachtclub

Prevalentie per type SGG

Hands-off SGG blijkt het meest voorkomende type. Bijna twee op drie heeft dit type SGG ooit meegemaakt. 31% werd in de afgelopen 12 maanden en 29% langer dan 12 maanden geleden het slachtoffer van hands-off SGG tijdens het uitgaan.

Verder heeft 10% het afgelopen jaar werd slachtoffer van hands-on SGG en 31% langer dan 12 maanden geleden.

8% werd slachtoffer van een (poging tot) verkrachting (1% in het afgelopen jaar; 7% langer geleden).

Gendersverschillen

- Vrouwen zijn vaker het slachtoffer van elk van de drie types SGG:
- hands-off SGG in het afgelopen jaar: vrouwen 43%; mannen 20%,
- hands-off SGG langer dan 12 maanden geleden: vrouwen 41%; mannen 18%,
- hands-on SGG in het afgelopen jaar: vrouwen 11%; mannen 10%,
- hands-on SGG langer dan 12 maanden geleden: vrouwen 43%; mannen 19%,
- (poging tot) verkrachting in het afgelopen jaar: vrouwen 1%; mannen 2%,
- (poging tot) verkrachting langer dan 12 maanden geleden: vrouwen 9%; mannen 4%.

Alle genderverschillen zijn significant behalve diegene voor hands-on SGG en (poging tot) verkrachting in het afgelopen jaar.

“ Ik denk dat je niet mag denken in het stereotype van het vrouwelijk slachtofferschap en het mannelijk ouderschap. Het bestaat ook omgekeerd. De cijfers zijn daar niet voldoende bekend over, omdat er daar dat stereotype over bestaat en dat waarschijnlijk mannelijke slachtoffers geen melding durven maken.”

Evenementenorganisator

Leeftijdsverschillen

Er zijn significante leeftijdsverschillen in de prevalentie van hands-off en hands-on SGG in de afgelopen 12 maanden (geen significante verschillen voor ‘langer geleden’).

43% van de 18-29-jarigen kreeg in het afgelopen jaar te maken met **hands-off SGG**, tegenover 26% van de 30-39-jarigen en 23% van de 40-49-jarigen. **Hands-on SGG** kwam ook vaker voor bij de jongste groep (17%), vergeleken met 8% van de 30-39-jarigen en 7% van de 40-49-jarigen. Voor **(poging tot) verkrachting** waren er geen significante leeftijdsverschillen.

Waar gebeurt SGG?

De resultaten tonen aan dat SGG voorkomt in alle soorten locaties tijdens het uitgaan.

Van de respondenten die het afgelopen jaar SGG hebben meegemaakt (n=227), gebeurde dit bij 75% in een of meer van de zes types uitgaansgelegenheden. Daarnaast heeft 58% in dezelfde periode SGG ervaren in de openbare ruimte op weg naar of van het uitgaan. Bij 33% van de respondenten vond SGG plaats op het openbaar vervoer onderweg naar of van het uitgaan.

Bij hands-off SGG komen duidelijke verschillen tussen mannen en vrouwen naar voren.

Zo heeft 69% van de vrouwen hands-off SGG meegemaakt in de openbare ruimte, terwijl dit percentage bij mannen lager ligt (47%). Op het openbaar vervoer op weg naar of van het uitgaan heeft 44% van de vrouwen hands-off SGG ervaren, tegenover 17% van de mannen.

Hoe reageren de slachtoffers?

De ervaring met SGG tijdens het uitgaan kan verschillende reacties uitlokken bij slachtoffers. Die reacties zijn soms ook afhankelijk van gender en het type SGG.

Reacties hands-off SGG

Hoewel negeren de vaakst gerapporteerde reactie is op hands-off SGG bij zowel mannen (47%) als vrouwen (59%) zijn er ook genderverschillen wat andere reacties betreft (zie Tabel 6). Het blijkt bijvoorbeeld dat vrouwen die hands-off SGG ervaren vaker:

- doorlopen (vrouwen: 54%; mannen: 15%),
- een afwijzend gebaar maken/afwijzend kijken (vrouwen: 42%; mannen: 18%),
- bij andere mensen gaan staan (vrouwen: 39%; mannen: 14%),
- een andere route lopen dan ze van plan waren (vrouwen 21%; mannen: 3%).

De enige reactie die bij mannen vaker voorkomt (25%) dan bij vrouwen (15%) is om ermee te lachen/een grappige opmerking te maken.

Tabel 6: Welke reactie(s) lokte het hands-off SGG dat je meemaakte bij jou uit?

	Totaal (n=440)	Mannen (n=137)	Vrouwen (n=300)
Ik negeerde het	55%	47%	59%
Ik liep zo snel mogelijk door	42%	15%	54%
Ik maakte een afwijzend gebaar of keek afwijzend	35%	18%	42%
Ik ging bij andere mensen staan (lopen)	31%	14%	39%
Ik was alert	31%	20%	35%
Ik lachte erom, ik maakte een grappige opmerking	18%	25%	15%
Ik zei dat ik er niet van gediend was of ben in discussie gegaan met de dader	17%	12%	20%
Ik liep een andere route dan ik van plan was	15%	3%	21%
Ik pakte mijn telefoon (om een bekende te bellen)	14%	2%	20%
Ik verdedigde mezelf	11%	11%	10%

* Meerdere antwoorden waren mogelijk. Reacties geselecteerd door minder dan 10% van de respondenten zijn niet opgenomen in de tabel. **Vetgedrukte** cijfers geven statistisch significante genderverschillen aan voor het desbetreffende item.

Reacties hands-on SGG

Het patroon is gelijkaardig voor reacties op hands-on SGG (zie Tabel 7). Vrouwen duiden vaker dan mannen aan dat ze:

- zo snel mogelijk doorlopen (41% vs. 10%),
- een afwijzend gebaar maken/afwijzend kijken (39% vs. 17%),
- bij andere mensen gaan staan (36% vs. 11%).

Een op drie respondenten (33%; geen gendersverschil) geeft aan het incident te negeren (wat lager ligt dan de cijfers voor hands-off SGG).

Tabel 7: Welke reactie(s) lokte het hands-on SGG dat je meemaakte bij jou uit?

	Totaal (n=300)	Mannen (n=106)	Vrouwen (n=193)
Ik negeerde het	33%	33%	33%
Ik maakte een afwijzend gebaar of keek afwijzend	32%	17%	39%
Ik liep zo snel mogelijk door	30%	10%	41%
Ik ging bij andere mensen staan (lopen)	27%	12%	36%
Ik zei dat ik er niet van gediend was of ben in discussie gegaan met de dader	23%	14%	28%
Ik was alert	17%	10%	21%
Ik verdedigde mezelf	17%	14%	19%
Ik lachte erom, ik maakte een grappige opmerking	12%	20%	8%

* Meerdere antwoorden waren mogelijk. Reacties geselecteerd door minder dan 10% van de respondenten zijn niet opgenomen in de tabel. **Vetgedrukte** cijfers geven statistisch significante gendersverschillen aan voor het desbetreffende item.

Reacties (poging tot) verkrachting

Wat (poging tot) verkrachting betreft, is zelfverdediging de meest voorkomende reactie, hoewel slechts 27% die reactie aanduidde (geen significante gendersverschillen). Het is opvallend dat ruim 19% aangeeft het incident te hebben genegeerd. 17% van de mannen en 5% van de vrouwen heeft ook gelachen of een grappige opmerking gemaakt (zie Tabel 8).

Tabel 8: Welke reactie(s) lokte de (poging tot) verkrachting die je meemaakte bij jou uit?

	Totaal (n=60)	Mannen (n=23)	Vrouwen (n=36)
Ik verdedigde mezelf	27%	23%	29%
Ik maakte een afwijzend gebaar of keek afwijzend	21%	18%	20%
Ik liep zo snel mogelijk door	20%	5%	29%
Ik negeerde het	19%	21%	18%
Ik lachte erom, ik maakte een grappige opmerking	10%	17%	5%

* Meerdere antwoorden waren mogelijk. Reacties geselecteerd door minder dan 10% van de respondenten zijn niet opgenomen in de tabel. **Vetgedrukte** cijfers geven statistisch significante genderverschillen aan voor het desbetreffende item.

Wat doen de omstaanders?

Een omstaander (of getuige) is een persoon die aanwezig is bij de gebeurtenis, maar niet direct betrokken is bij de feiten. Uit het onderzoek blijkt dat er vaak omstaanders zijn op het moment wanneer SGG plaatsvindt. 65% van de slachtoffers van hands-off SGG, 71% van de slachtoffers van hands-on SGG en 46% van de slachtoffers van een (poging tot) verkrachting geeft aan dat er omstaanders aanwezig waren bij het incident. In elk van deze gevallen zag of hoorde volgens ongeveer de helft van de slachtoffers echter niemand wat er gebeurde.

Verder wijst 16% van de slachtoffers van hands-off SGG (23% van de mannen; 13% van de vrouwen), 17% van de slachtoffers van hands-on SGG, en 46% van de slachtoffers van een (poging tot) verkrachting erop dat er geen omstaanders aanwezig waren (geen genderverschillen voor de laatste twee groepen).

In de gevallen waarin wel omstaanders aanwezig waren en vermoedelijk ook konden horen/zien wat er aan de hand was, zegt een op de twee slachtoffers dat omstaanders niets deden. Wanneer omstaanders wel reageerden, deden ze dat bijvoorbeeld door afkeurend naar de dader te kijken, de dader aan te spreken, of in de buurt van het slachtoffer te blijven en met hen te praten. Bij vrouwelijke slachtoffers reageerden omstaanders vaker dan bij mannelijke slachtoffers.

Omstaanderinterventie kan een belangrijke rol spelen om bij de preventie van SGG en het ingrijpen wanneer feiten zich voordoen. Het succes hangt sterk af van de bereidheid en het vermogen van omstaanders om in te grijpen. Zowel individuele als situationele factoren spelen daarbij een rol.^{18,22} Om meer inzicht te krijgen in de rol van omstaanders vroegen we respondenten in dit onderzoek niet alleen naar hun ervaring als slachtoffer, maar ook naar hun **ervaringen als getuige of omstaander van SGG in het uitgaansleven.**

In de afgelopen 12 maanden is 37% getuige geweest van hands-off SGG en 12% van hands-on SGG tijdens het uitgaan (geen genderverschillen). Bovendien is 4% van de mannen en 1% van de vrouwen getuige geweest van een (poging tot) verkrachting.

18-29-jarigen waren vaker getuige van SGG in het uitgaansleven (52% hands-off en 17% hands-on) dan uitgaanders van de oudere leeftijdsgroepen (30-39-jarigen: 31% hands-off en 11% hands-on; 40-49-jarigen: 28% hands-off en 7% hands-on).

Hoe reageerden respondenten op het incident waarvan ze getuige waren?

Ook die vraag stelden we in ons onderzoek. De **drie meest voorkomende reacties** zijn:

- in de buurt van het slachtoffer te blijven (48%),
- het slachtoffer op zijn/haar gemak te proberen te stellen (27%),
- de daders aanspreken op hun gedrag (24%).

25% van de getuigen gaf echter aan dat ze niets deden. Mannen rapporteren vaker fysiek in te grijpen (19%) dan vrouwen (8%), terwijl vrouwen meer geneigd zijn om in de buurt van het slachtoffer te blijven (54%, tegenover 42% bij mannen) (zie Tabel 9).

Tabel 9: Wat was jouw reactie op het moment dat je getuige was van SGG tijdens het uitgaan?

	Totaal (n=497)	Mannen (n=235)	Vrouwen (n=259)
Ik bleef in de buurt van het slachtoffer	48%	42%	54%
Ik probeerde het slachtoffer op zijn/haar gemak te stellen	27%	24%	28%
Ik deed niets	25%	27%	24%
Ik sprak de dader aan op zijn/hun gedrag	24%	26%	22%
Ik greep fysiek in	13%	19%	8%
Weet ik niet (meer)	12%	12%	12%

* Meerdere antwoorden waren mogelijk. Reacties geselecteerd door minder dan 10% van de respondenten zijn niet opgenomen in de tabel. **Vetgedrukte** cijfers geven statistisch significante genderverschillen aan voor het desbetreffende item.

Melden van SGG

Slachtoffers

Het rapporteren van incidenten is niet alleen belangrijk voor het in kaart brengen van de prevalentie van SGG (in het nachtleven en in andere settings), maar ook (en vooral) voor het opvangen en doorverwijzen van slachtoffers naar de juiste zorginstellingen. Zo kunnen ze de nodige ondersteuning en nazorg krijgen. Uit vorig onderzoek blijkt dat SGG slechts zelden wordt gemeld. Onze bevraging bevestigt dit: **amper 3% van de slachtoffers heeft een SGG-incident gemeld** aan de politie of een andere instantie.

“ Ik verwacht dat als een goede en veilige setting gecreëerd wordt, het aantal meldingen in principe zal stijgen. Zicht krijgen op de dark number is echt heel belangrijk en daarom moeten de cijfers en het aantal meldingen dus eigenlijk stijgen, maar dat hoort niet elke organisator of café-eigenaar graag natuurlijk.”

Beleidsmedewerker (stad)

De drie meest voorkomende redenen om hands-on en hands-off SGG niet te melden, waren dat slachtoffers:

- het incident niet ernstig genoeg vonden (hands-off 56%; hands-on 37%),
- niet overwogen hadden om een melding te maken (hands-off 41%; hands-on 24%),
- dachten dat het melden toch niets zou veranderen (hands-off 23%; hands-on 22%).

Dit wijst erop dat veel slachtoffers de ernst van het incident anders inschatten, het incident melden niet als een optie zien, of geen vertrouwen hebben in de impact van een melding. Deze redenen werden overwegend door vrouwen aangehaald. De verwachting van slachtoffers dat anderen zouden denken dat ze overdrijven, is ook voor meer vrouwen (hands-off 18%; hands-on 22%) dan mannen (hands-off 8%; hands-on 5%) een reden om SGG niet te melden. De enige reden die door mannen relatief vaker werd genoemd, is dat het gedrag niet slecht bedoeld was (mannen: hands-off 22%, hands-on 27%; vrouwen: hands-off 7%, hands-on 6%).

Het is opmerkelijk dat **slachtoffers van een (poging tot) verkrachting** (n=56) heel andere redenen benoemen om het incident toch niet te melden en deze aanzienlijk verschillen naargelang het geslacht van de slachtoffer:

- gevoelens van schaamte (mannen 16%; vrouwen 49%),
- de wens om te voorkomen dat anderen zouden ontdekken wat hen was overkomen (mannen 4%; vrouwen 42%),
- het gevoel dat ze geblokkeerd zijn (mannen 15%; vrouwen 36%).

Omstaanders

6% van de getuigen van SGG tijdens het uitgaan heeft het incident gemeld aan de politie of een andere instantie. **De drie meest aangehaalde redenen** om geen melding te maken waren dat getuigen niet overwogen hadden om een melding te doen (mannen 25%; vrouwen 26%), dat het incident volgens hen ter plekke was opgelost (mannen 27%; vrouwen 16%), en dat ze het niet ernstig genoeg vonden om te rapporteren (mannen 20%; vrouwen 18%). Zelfs deze motieven werden door relatief weinig respondenten geselecteerd. Dit wijst erop dat er geen sterke consensus is over de redenen om niet te melden. Geen enkele reden geldt voor een groot deel van de respondenten.

Daderschap

Naast de vragen over hun ervaringen met SGG als slachtoffer en/of getuige gingen we ook na of respondenten ooit zelf SGG hebben gepleegd. **26% heeft ooit – en 11% in de afgelopen 12 maanden – een vorm van SGG gepleegd** tijdens het uitgaan.

Bij **hands-off SGG** zijn er significante genderverschillen te zien. 14% van de mannen heeft dit soort gedrag vertoond in de afgelopen 12 maanden, bij de vrouwen is dat 4%. Verder heeft 4% **hands-on SGG** gepleegd in dezelfde periode (geen significante genderverschillen), terwijl 1% toegeeft een **(poging tot) verkrachting** te hebben gepleegd (zie Tabel 10).

Tabel 10: % respondenten dat aangaf zelf ooit een of meer vormen van SGG te hebben gesteld tijdens het uitgaan (in uitgaanslocaties, op evenementen, en/of onderweg)

	Periode	Totaal (n=724)	Mannen (n=363)	Vrouwen (n=357)
Hands-off SGG	Afgelopen 12 maanden	9%	14%	4%
	Ooit, langer dan 12 maand geleden	13%	18%	8%
Hands-on SGG	Afgelopen 12 maanden	4%	6%	3%
	Ooit, langer dan 12 maand geleden	7%	9%	5%
(Poging tot) verkrachting	Afgelopen 12 maanden	1%	1%	0%
	Ooit, langer dan 12 maand geleden	2%	3%	1%

* **Vetgedrukte** cijfers geven statistisch significante genderverschillen aan.

“ Er zullen altijd mensen zijn die door het mazen van het net glippen en die toch slachtoffer of dader zijn. [...] Want een dader kan ook een slachtoffer zijn van iets. [Daders zijn] een vergeten groep die ook aandacht nodig heeft. Want als die mensen niet goed verzorgd worden of niet goed aangepakt worden, gaan die mensen misschien hetzelfde gedrag opnieuw gaan stellen en dan heb je een recidive.”

Evenementenorganisator

Maatregelen voor een veiliger nachtleven

“ Binnen de stad zijn er heel verschillende aanpakken en veel verschillende stakeholders, breder in Vlaanderen en internationaal zeker. Maar wat werkt best? En is er ook niet wat meer uniformiteit nodig?”

Beleidsmedewerker (stad)

Welke maatregelen zijn opgemerkt?

Verschillende organisaties in het nachtleven nemen maatregelen om een veiligere uitgaansomgeving te creëren. Onze resultaten tonen aan de respondenten de volgende maatregelen al eens gezien of gehoord hebben (zie Tabel 11):

- identiteitscontrole aan de ingang (75%),
- camerabewaking (73%),
- bewustwordingscampagnes (58%),
- infostanden of meldpunten ter plaatse (45%),
- informatieve posters met oproepen om SGG te melden of informatie over meldpunten (44%).

Andere maatregelen en acties zijn minder gezien of gehoord door uitgaanders. Bij sommige maatregelen zijn significante **gender- en leeftijdsverschillen** merkbaar. Mannen zijn vaker bekend met zero tolerance-charters (36%), sfeerbeheerders (29%) en safe(r) spaces (26%) dan vrouwen (respectievelijk 26%, 20%, en 15%). Jongere uitgaanders, vooral 18-29-jarigen, zijn over het algemeen beter bekend met de meeste maatregelen dan oudere leeftijdsgroepen.

Tabel 11: Welke initiatieven en maatregelen om SGG te voorkomen en/of om slachtoffers te ondersteunen heb je al gezien/gehoord (in uitgaansgelegenheden en/of op evenementen)?

	Totaal (n=724)	Mannen (n=363)	Vrouwen (n=357)
Identiteitscontrole aan de ingang	75%	75%	74%
Camerabewaking	73%	77%	69%
Sensibiliseringscampagnes (vb. Nee is nee)	58%	61%	55%
Infostand/meldpunt ter plaatse	45%	48%	42%
Posters (oproep om SGG te melden, info over meldpunten...)	44%	47%	40%
Zero tolerance-charter of iets dergelijks	31%	36%	26%
Algemeen oproepnummer (waar je SGG kan melden)	27%	29%	24%
Sfeerbeheerders	25%	29%	20%
Safe(r) spaces	20%	26%	15%
Ask for Angela	19%	17%	22%
Mobiele app of online platform (waar je SGG kan melden)	14%	14%	13%

* % respondenten dat elk van de maatregelen heeft gezien/gehoord. Meerdere antwoorden waren mogelijk.
Vetgedrukte cijfers geven statistisch significante genderverschillen aan voor het desbetreffende item.

“ Halve inzet werkt niet. Een affiche hangen en zeggen dat je het belangrijk vindt dat je café een safe space is, maar geen enkele andere actie ondernemen werkt niet. Je moet het zeker zichtbaar maken, maar je moet het ook waar maken en je hebt effectief mensen nodig die het in de gaten houden. “

Beleidsmedewerker (stad)

Welke maatregelen vergroten het veiligheidsgevoel?

“ Een veilige plek voor de ene persoon is dat niet noodzakelijk voor de andere. Een oplossing kan voor iedere persoon anders zijn. [...] Er is voor een stuk maatwerk nodig.”

Beleidsmedewerker (stad)

We peilden in het onderzoek in welke mate de maatregelen om SGG in het uitgaansleven te voorkomen en aan te pakken uitgaanders een veiliger gevoel zouden geven. De meerderheid van de mannen en vrouwen haalde onderstaande maatregelen aan. Voor vrouwen liggen de percentages telkens significant hoger dan voor mannen.

- Toegang wordt geweigerd aan personen die al eerder (S)GG vertoonden (vrouwen 87%; mannen 71%).
- Het personeel is getraind in het herkennen en omgaan met SGG (vrouwen 84%; mannen 68%).
- Omstaanders zijn bereid om in te grijpen (vrouwen 83%; mannen 68%).
- Goede verlichting is aanwezig op en rond de venue/eventement (vrouwen 80%; mannen 64%).
- Securitypersoneel of sfeerbeheerders zijn aanwezig (vrouwen 79%; mannen 61%).
- De weg naar/van de venue/eventement is bewaakt (vrouwen 79%; mannen 60%).
- De uitbater of organisator hanteert een zero tolerance-beleid rond SGG (vrouwen 70%; mannen 54%).

Ook politieaanwezigheid in de buurt (58%), de aanwezigheid van een team van vrijwilligers (40%) en een anoniem meldingsnummer voor SGG (45%) ziet een relatief groot deel van de respondenten als veiligheidsverhogende maatregelen.

Maatregelen als “Ask for Angela” - een systeem waarbij uitgaanders met een codewoord personeel op discrete wijze kunnen alarmeren en safe(r) spaces zijn minder bekend (respectievelijk bij 19% en 20%). Toch blijken ze het veiligheidsgevoel te versterken bij een aanzienlijk deel van de respondenten (“Ask for Angela”: vrouwen 65%, mannen 46%; safe(r) spaces: vrouwen 56%, mannen 47%).

Leeftijd speelt ook een rol in de mate waarin respondenten het gevoel hebben dat sommige maatregelen en acties het veiligheidsgevoel vergroten. De 18-29-jarigen geven vaker aan dat Ask for Angela (64%), safe(r) spaces (57%), en de aanwezigheid van vrouwelijke security en/of vrijwilligers (51%) hun een veiliger gevoel zouden geven. Bij de 39-jarigen liggen die cijfers met respectievelijk 49%, 45%, en 40% een stukje lager.

Een aantal andere acties/maatregelen zijn (relatief) minder populair, vooral bij mannen:

- mobiele apps/platforms om SGG anoniem te melden (vrouwen 53%, mannen 39%),
- duidelijke informatie ter plaatse over hoe je zelf kan reageren op SGG (vrouwen 51%, mannen 38%),
- het inzetten van vrouwelijke security en/of vrijwilligers (vrouwen 55%, mannen 34%),
- de aanwezigheid van een team van vrijwilligers (40%; geen significante genderverschillen).

“ We geven opleidingen, maar personeel wisselt snel dus dat is niet altijd makkelijk. [...] Wij geloven dat persoonlijk contact beter werkt dan gewoon een poster met een gsm-nummer. Maar zeker zijn we daar ook niet van, dat is buikgevoel. [...] Het feit dat de sector wordt gedomineerd door mannen helpt niet. Ze voelen zich snel gestigmatiseerd en hebben ook de ervaring niet. Ze begrijpen soms moeilijk wat het is en kunnen daarom moeilijker tot actie komen.”

Medewerker sectororganisatie

“ Wat is een Safe Space? Iedereen ziet het anders. [...]. Safe spaces gaan helpen, maar safe spaces kunnen ook - heb ik al gehoord van slachtoffers – contraproductief gaan werken in die zin – ik heb geen zin om als slachtoffer in zo'n Space te gaan zitten als iedereen van mijn vrienden daar op het terrein loopt en ziet dat ik daar naartoe ga.”

Preventiemedewerker evenementen

Conclusie

Dit onderzoek bevestigt dat we de problematiek van SGG **in het uitgaansleven ernstig moeten nemen**. Zowel vrouwen als mannen worden slachtoffer van SGG. Vrouwen hebben twee keer zoveel kans om SGG te ervaren, maar mannen worden ook redelijk vaak met SGG geconfronteerd. Jongeren (18-29 jaar) zijn de meest getroffen leeftijdsgroep. Bovendien geven veel respondenten, vooral vrouwen, aan dat ze zich regelmatig **onveilig voelen** in de publieke ruimte en uiteenlopende **copingstrategieën** gebruiken tijdens het uitgaan om hun veiligheidsgevoel te vergroten.

Ondanks de hoge prevalentie die dit onderzoek aantoont, en die aansluit op de bevindingen van andere grootschalige anonieme bevestigingen, wordt SGG slechts **zelden gemeld** bij de politie of een andere instantie. Vaak omdat slachtoffers de optie niet overwegen, maar ook omdat ze denken dat een melding niets zal veranderen of omdat ze het incident niet als ernstig genoeg beschouwen.

Hoewel er bij veel incidenten **omstanders** zijn, grijpen die getuigen vaak niet in. Dit patroon wijst op structurele drempels in meldgedrag en een normalisering van SGG in het uitgaansleven. De vraag werpt zich ook op of uitgaanders wel voldoende vertrouwen hebben in de instellingen en organisaties die moeten instaan voor een veilig nachtleven en die incidenten van SGG moeten aanpakken. Positief is dan weer dat een grote meerderheid van de respondenten aangeeft dat verschillende veiligheidsmaatregelen en -initiatieven hun gevoel van veiligheid kunnen vergroten.

Wat nu?

De resultaten benadrukken dat het belangrijk is om **gerichte maatregelen te ontwikkelen** die het gevoel van veiligheid vergroten en SGG voorkomen. De diepte-interviews met verschillende stakeholders bevestigen de nood aan een multidisciplinaire aanpak waarin bewustwording, normverandering, educatie en co-creatie centraal staan.

Samenwerking tussen lokale besturen, het nachtleven, zorginstellingen, onderzoekers, het onderwijs en het publiek is dus essentieel om doeltreffende preventie- en zorgmaatregelen uit te werken. Het is ook cruciaal om de **impact van bestaande en nieuwe maatregelen te meten** (wat werkt, voor wie, in welke context, op zowel de korte als de lange termijn) en **data, inzichten en ervaringen te delen** met alle stakeholders. Dit vormt de basis voor evidence-based interventies en beleid om zo SGG effectief aan te pakken en daardoor een veiliger, aangenaamer en inclusiever uitgaansleven te creëren.

“Initiatieven en acties zijn wel aanwezig, maar... zijn die acties voldoende? Zolang dat er slachtoffers zijn, zal het nooit voldoende zijn.”

Preventiemedewerker evenementen

Bibliografie

- ¹ Bellis, M. A., Quigg, Z., Hughes, K., Ashton, K., Ferris, J., & Winstock, A. (2015). Harms from other people's drinking: an international survey of their occurrence, impacts on feeling safe and legislation relating to their control. *BMJ Open*, 5(12), e010112.
- ² Van Liempt, I., & Van Aalst, I. (2012). Urban Surveillance and the Struggle between Safe and Exciting Nightlife Districts. *Urban Surveillance*, 9(3).
- ³ Wadds, P., Fileborn, B., & Tomsen, S. (2022). Carnival, sexual violence and harm at Australian music festivals. *The British Journal of Criminology*, 62(1), 1-17.
- ⁴ Hill, R. L., Hesmondhalgh, D., & Megson, M. (2020). Sexual violence at live music events: Experiences, responses and prevention. *International Journal of Cultural Studies*, 23(3), 368-384.
- ⁵ Quigg, Z., Bigland, C., Hughes, K., Duch, M., & Juan, M. (2020). Sexual violence and nightlife: A systematic literature review. *Aggression and Violent Behavior*, 51, 101363.
- ⁶ Bows, H., Day, A., & Dhir, A. (2024). "It's like a drive by misogyny": sexual violence at UK music festivals. *Violence Against Women*, 30(2), 372-393.
- ⁷ Plaza, L., Ferrer, R. & Vale Pires, C. (2022). Sexism Free Night – Research Report. Sexism Free Night European Project. <https://sexismfreenight.eu/wp-content/uploads/2022/03/Report-Sexismf-Free-Night.pdf>
- ⁸ Seidler, Y., van den Heerik, A., van San, M., & de Boom, J. (2018). Seksueel grensoverschrijdend gedrag in het Rotterdamse uitgaansleven. Rotterdam: Risbo BV/Erasmus Universiteit Rotterdam.
- ⁹ Rosiers, J. (2023). Uitgaansonderzoek 2022. Brussel: Vlaams Expertisecentrum Alcohol en Andere Drugs (VAD). <https://vad.be/catalogus/kwantitatief-uitgaansonderzoek/>
- ¹⁰ RoSa. Wat is seksueel grensoverschrijdend gedrag. <https://rosavzw.be/nl/themas/geweld-en-seksuele-discriminatie/seksueel-grensoverschrijdend-gedrag>
- ¹¹ Sensoa. Seksueel grensoverschrijdend gedrag bij jongeren en volwassenen: feiten en cijfers. <https://www.sensoa.be/seksueel-grensoverschrijdend-gedrag-bij-jongeren-en-volwassenen-feiten-en-cijfers#title0>
- ¹² Sensoa. Over het Sensoa Vlaggensysteem. <https://www.sensoa.be/over-het-sensoa-vlaggensysteem>
- ¹³ Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld (2020). Available online at: https://assets.vlaanderen.be/image/upload/v1692190448/VR_2022_2312_MED_Update_actieplan_seksueel_geweld_-_4_Bijlage_vjvfuw.pdf
- ¹⁴ Mellgren, C., Andersson, M., & Ivert, A. K. (2018). "It happens all the time": Women's experiences and normalization of sexual harassment in public space. *Women & Criminal Justice*, 28(4), 262-281.
- ¹⁵ Peterson, Z. D., Carver, D. N., Klann, E. M., Gesselman, A. N., Akers, B. M., & Garcia, J. R. (2023). Sexual Harassment and Assault in Public Spaces: Individual Vulnerability and Contextual Risk Factors. *Sex Roles*, 89(11), 685-701.
- ¹⁶ Keygnaert et al. (2021). Understanding the Mechanisms, Nature, Magnitude and Impact of Sexual Violence in Belgium. Final Report. Brussels: Belgian Science Policy.
- ¹⁷ Kolivas, E. D., & Gross, A. M. (2007). Assessing sexual aggression: Addressing the gap between rape victimization and perpetration prevalence rates. *Aggression and Violent Behavior*, 12(3), 315-328.
- ¹⁸ Quigg, Z., Bates, R., Butler, N., Smith, C., Wilson, C., Atkinson, A., & Bellis, M. A. (2024). Sexual violence in nightlife and positive bystander intervention in an English city. *BMC public health*, 24(1), 157.
- ¹⁹ Fileborn, B., Wadds, P., & Tomsen, S. (2020). Sexual harassment and violence at Australian music festivals: Reporting practices and experiences of festival attendees. *Australian & New Zealand Journal of Criminology*, 53(2), 194-212.
- ²⁰ Fileborn, B. (2016). Doing gender, doing safety? Young adults' production of safety on a night out. *Gender Place and Culture*, 23(8), 1107-1120.
- ²¹ Graham, K., Bernards, S., Abbey, A., Dumas, T. M., & Wells, S. (2017). When women do not want it: Young female bargoers' experiences with and responses to sexual harassment in social drinking contexts. *Violence Against Women*, 23(12), 1419-1441.
- ²² Haikalas, M., Leone, R. M., Parrott, D. J., & DiLillo, D. (2018). Sexual assault survivor reports of missed bystander opportunities: the role of alcohol, sexual objectification, and relational factors. *Violence Against Women*, 24(10), 1232-1254.

Meer info of interesse in samenwerking?

Surf naar de website www.kdg.be/onderzoek/onderzoekscentra/publieke-impact
Of contacteer ons via publiekeimpact@kdg.be

KdG
Research

Karel de Grote Hogeschool

© 2025 - Karel de Grote Hogeschool, Katholieke Hogeschool Antwerpen vzw, Brusselstraat 45, B-2018 Antwerpen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, openbaar gemaakt of op andere wijze worden gereproduceerd, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Karel de Grote Hogeschool, Katholieke Hogeschool Antwerpen vzw